

Gdje god se okrenemo, vidimo prijatelje, roditelje, poznanike kako su ponižavani i eksploatirani na radnom mjestu: i plaćom i uvjetima, odnosom... kao da su radnici roboti • U našoj Mreži radnici sami sebe zastupaju i sami, bez posredovanja birokrata i sindikalnih vođa, donose odluke i provode ih u djelo. Uvijek je manje-više isti recept: solidarnost, pregovori, pritisak, bojkot, štrajk.

**Piše Zoran ANGELESKI**

Anarhosindikalisti. Dakle, anarhisti. U Puli. Organizacija se zove Mreža anarhosindikalista, kraće MASA. Osnovana je koncem veljače ove godine u Zadru, a više o djelovanju i ciljevima može se saznati na njihovoj web stranici [www.masa-hr.org](http://www.masa-hr.org). Iako anarhizam zvuči prilično heretički jer je protiv kapitalizma i države, i premda se za takvo djelovanje očekuje tajnost rada, razgovarali smo s dvoje mladih pulskih anarhosindikalista. Dvadesetogodišnjaci Eugen Babić i Diana Piutti najavili su za par tjedana, početkom rujna, održavanje nacionalnog kongresa MASA-e upravo u Puli, kao i skoro osnivanje pulskog ogranka MASA-e ili, službeno, Lokalne grupe Pula.

**- Hoće li taj kongres u Puli biti javan ili tajan?**

**Eugen:** Bit će poluzatvoren kongres. Bit će pozvani ljudi, za koje znamo da su naši simpatizeri.

**- Znači da je lokacija tajna?**

**Eugen:** Da.

**- Ovdje se nameće suštinsko pitanje jer je onda i vaša organizacija tajna. A opet, ovdje i sad nastupate sa svojim imenima i licima.**

**Eugen:** Mi smo javna organizacija. Sve naše odluke su javne, ali naši sastanci se tiču samo naših članova.

**- Koliko je ljudi u Puli oko toga angažirano?**

**Eugen:** Za to nisam delegiran da kažem.

### **Protiv kapitalizma i države**

**- Ističete na web stranici da vam je suštinsko antihijerarhijsko, decentralizirano djelovanje, a ovdje ipak postoji nekakav centar koji delegira.**

**Eugen:** Ne, ne. Mislim da bi bilo prilično neinteligentno govoriti s koliko članova raspolaže anarhosindikalistička mreža i koja su njihova imena i prezimena. Ipak smo mi protiv kapitalizma i države. Pokušavamo spriječiti represiju nad našim članovima. Zbilja bi bilo sumanuto reći pod čijim se poslodavcima nalaze radnici koji se nalaze u našoj organizaciji.

**- Plašite li se represije, bar policijskog privođenja?**

**Eugen:** Nisam ni u kakvom strahu.

**Diana:** Nimalo. Radila sam u dvije firme, iznosila sam slobodno svoje stavove ostalim radnicima koji su se slagali sa mnom.

**- Ne želite li imati protiv sebe represivne državne akcije ukoliko kao anarhisti želite rušiti sustav, koje su vaše, recimo to tako, legitimne metode?**

**Eugen:** Glavna je metoda direktna akcija. To znači da radnici sami sebe zastupaju i da sami, bez posredovanja birokrata i različitih sindikalnih vođa, donose odluke i zatim ih provode u

djelo. Uvijek je manje-više isti recept: solidarnost, pregovori, pritisak, bojkot, štrajk. Borimo se za bolje uvjete rada, zaštitu na radnom mjestu, veću plaću itd., u cjelini za bolju kvalitetu života. Borimo se za povratak zgaženog ljudskog dostojanstva.

**- Čini mi se da je to ljudima prijemčivije. Zalaganje za dostojanstvo etički izbija argument o anarhiji o kaosu.**

**Diana:** To je jako bitno. Nema slobode bez odgovornosti, ali nema i odgovornosti bez slobode. To je neraskidiva veza. Danas nemamo odgovornost jer nas je netko i nešto posve izbacio iz procesa donošenja odluka o našem životu.

### Direktna demokracija

**- Na vašoj web stranici u direktne akcije navodite i sabotaze i okupacije tvornice.**

**Diana:** Najsvježiji je primjer iz Španjolske, 2004. godine, kada su radnici zauzeli brodogradilište u Porto Realu, koje je poslodavac namjeravao zatvoriti. Iako je djelovalo više sindikata, radnici su prihvaćali prijedloge anarhosindikata CNT i uspjeli sačuvati radno mjesto. Uživala sam čitajući o tom slučaju. Inače, u slučajevima sabotaza privremeno se onesposobljuju strojevi te se tako, do ispunjenja radničkih zahtjeva, štrajkbreherima onemogućava nastavak rada.

**- Brodogradilište Uljanik je pred privatizacijom. Pretpostavljam da ste protiv privatnog vlasništva.**

**Eugen:** Svaka privatizacija je krađa.

**- Sumnjam da će se izbjeći privatizacija Uljanika. Imate li kontakte s bilo kojim radnicima, pa i Uljanikovim?**

**Eugen:** U Puli još nemamo jer je u nastajanju pulska Lokalna grupa MASA-e. Ali u Splitu, primjerice, radnicima u brodogradilištu članovi naše Mreže dijele novine s primjerima iz Španjolske gdje su se radnici organizirali na principima direktne demokracije. Mi znamo da postoji alternativa privatizaciji Uljanika i planiramo, također u Puli, distribuirati novine.

**- Mogli bi vas neki doživjeti neozbiljnim i nevjerođostojnim jer imate 20 godina.**

**Diana:** Nismo bez radnog iskustva. Završila sam za krojača, radila sam na dva mjesta, ali ne mislim više tražiti posao u tekstilnoj industriji jer su užasni uvjeti, plaća je nikakva, stalno se radi, gotovo se ne možeš ustati s radnog mjesta i ići na WC. Poslodavci se ponašaju prema nama kao prema robotima. Iskorištavaju nas gdje god stignu. Ne znam, vidjet ću, željela bih upisati Agronomski fakultet, smjer hortikultura.

**- Kako su vam roditelji reagirali na vaš specifičan angažman?**

**Eugen:** U početku im nije bilo niti jasno niti drago, ali su u međuvremenu uvidjeli da to nije moj mladalački hir, već da su to jasni, argumentirani stavovi i uvjerenja iza kojih u potpunosti stojim. Danas su mi roditelji podrška, iako ne dijele moja uvjerenja.

**- Anarhistički stav protiv države u našim uvjetima, gdje je državotvorstvo neupitna ideološka vrijednost, može biti dodatno opasan, a vi optuženi kao "izdajnici".**

**Eugen:** U potpunosti smo toga svjesni. Ljudi žive u velikoj zabludi što se tiče te države. Da vam odgovorim, Hrvatsku čini radni narod, a državu lopovi i paraziti.

### Radnik, a ne djelatnik

**- Tvoj je otac, kako si mi rekao u pripremi ovog razgovora, bio u Domovinskom ratu?**

**Eugen:** Da, od početka do kraja rata.

**- Kako se uopće pojavio u vama impuls za ovakvim političkim djelovanjem? Odrastali ste**

### **za vrijeme rata.**

**Eugen:** Kao klinac sam vidio toliko straha, bijesa i mržnje zbog tog rata. Na kraju se iz toga nije ništa novo izrodilo već opet vidimo istu priču: jedni se bogate, drugi ginu, drugi rade. I onda sam počeo tražiti odgovore...

**Diana:** Iako su izbacili naziv "radnik" i pretvorili ga u "djelatnik", nije se promijenila suština odnosa. I danas moj prijatelj na teškom fizičkom poslu radi 14 sati, ali radili oni osam ili deset sati, svi su i dalje radnici koji su sposobni sami upravljati vlastitim životima.

#### **- Radničku klasu ne čine samo oni koji trenutno rade.**

**Eugen:** Radnici su i nezaposleni. Radnici su svi oni koje sutra čeka neizvjesnost hoće li dobiti posao. Mene sutra ne čeka mjesto u Saboru, niti velika firma. Možda me čeka posao poslije fakulteta. Upisao sam filozofiju i kroatistiku. U našoj Mreži su i radnici i radnice, i studenti i nezaposleni. Stalno nas pokušavaju cjejkati kao klasu s različitim primanjima, s nacionalizmima, s religijama, a sve da ne bismo shvatili da smo mi dolje, a oni gore.

#### **- Dio javnosti doživjeti će vas kao nasilnu organizaciju.**

**Eugen:** Uočavam tu velik apsurd. O tome je u svojoj knjizi "O nasilju" pisao Slavoj Žižek. Ljudi ne vide nasilje koje trpe svaki dan, u svim društvenim procesima. Nasilje je kad dobijete otkaz, kad vam ne isplate plaću, kad vas ponižavaju na poslu. To je nasilje, zbiljsko nasilje. Zašto bi onda bilo nešto ekstremno kad se radnik izбори za svoja prava?

### **Visoke plaće sindikalnih lidera**

#### **- Kako se nosite s tezom da je ljudsko zlo dio ljudske prirode, čime se opravdava postojanje države?**

**Eugen:** To je Božja volja, kaže Crkva. Ljudi su loši, kaže zakonodavac. Tako mora biti, kaže budala. A sve je to uzročno posljedična veza. Dok je privatnog vlasništva, bit će i neravnopravnosti. Moć kvari ljude, kao što apsolutna moć apsolutno kvari ljude.

#### **- Zašto osporavate sve postojeće sindikalne lidere?**

**Eugen:** Upravo zato što su lideri. Oni čine tampon-zonu između kapitalista i radnika i vrlo lako sklapaju dogovore s kapitalistima; na štetu radnika, a u svoju korist. Naime, ti lideri imaju daleko veće sindikalne plaće od radnika.

#### **- Možete li se u kratkom polugodišnjem djelovanju MASA-e pohvaliti nekim uspješnim slučajem zaštite radničkih prava?**

**Diana:** Naša uspješna akcija dogodila se u Splitu gdje je naš član radio u kinu Broadway i bio zakinut za jednu plaću. Lokalna grupa Split je lecima obavijestila javnost na antiradničku politiku uprave kina, pozivajući je na bojkot kina dok ne promjeni politiku. To je objavljeno u Slobodnoj Dalmaciji i radniku je isplaćena plaća.

#### **- Pretpostavljam da prema nacionalizmu gajite negativan stav.**

**Eugen:** Nacionalizam je otrov za ljude. Pruža kratko zadovoljstvo, ali jako je poguban na duge staze. Nije izlaz ni iz čega, već trenutno, pod "našom zastavom", u "našoj domovini" nakratko zadovoljen naš interes jer se ugodno osjećamo među masom. Mi smo internacionalisti, vjerujemo da je svijet jedna velika domovina.

### **Vrlo je tužna apatičnost Puljana**

#### **- Niste vi ipak prvi pulski anarhisti.**

**Eugen:** Istarski i pulski anarhisti borili su se u Španjolskom građanskom ratu. Još ranije, 1922.

održan je u Puli anarhistički kongres s oko 400 delegata. Poznato nam je da su 1904. održane anarhističke manifestacije u Rovinju i 1908. u Splitu. Zanimljivo je da je u Splitu postojao nogometni klub koji se zvao Anarh.

**- Vodite tri mjeseca anarhističku knjižnicu u Rojcu.**

**Diana:** Da, vodi je nas 14-ero. Nisu zastupljene samo knjige o anarhizmu, već i one inspirirane antiautoritarnim i slobodarskim idejama; pa i književna djela Krležę, Orwella, Huxleya...

**- Kako gledate na društvene prilike u Puli?**

**Eugen:** Vrlo je tužna apatičnost građana Pule.

**- Nije li to i univerzalna pojava?**

**Eugen:** Da, recept kapitalizma je apatija. Televizija, puno zabave i malo razmišljanja svojom glavom.

**Izvor:** Glas Istre